

Милашко О.Г.

к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет

СТАТИСТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕФІНАНСОВИХ КОРПОРАЦІЙ

У системі національних рахунків (СНР) економіка країни визначається як сукупність резидентських інституційних одиниць. Інституційні одиниці здатні від свого імені володіти активами, приймати на себе зобов'язання, брати участь у економічній діяльності та здійснювати операції з іншими одиницями. Повна послідовність рахунків СНР може бути побудована для однієї інституційної одиниці або для групи одиниць.

Є два типи одиниць, які можуть розглядатися як інституційні: фізичні особи (чи групи фізичних осіб у формі домашніх господарств) та юридичні особи (корпорації, некомерційні організації (НКО) й органи державного управління). У СНР термін «корпорація» використовується до одиниць, які, по-перше, здатні створювати прибуток; по-друге, визнані законом як юридичні особи, що відокремлені від їх власників і які мають обмежені обов'язки; по-третє, засновані для участі в ринковому виробництві. НКО – це юридичні особи або громадські організації, що створені з метою виробництва товарів і послуг, чий статус не дозволяє бути джерелом доходу, прибутку чи іншої фінансової вигоди для одиниць, які їх створюють, контролюють або фінансують. Органи державного управління являють собою типи юридичних осіб, що створені в результаті політичних процесів, які володіють законодавчою, судовою або виконавчою владою по відношенню для інших інституційних одиниць у межах певної території.

Подібні за характером економічної діяльності одиниці групуються в п'ять інституційних секторів: сектор нефінансових корпорацій (НФК), сектор фінансових корпорацій, сектор державного управління, сектор некомерційних організацій, які обслуговують домашні господарства, сектор домашніх господарств.

Метою роботи є визначення місця сектора НФК в економіці України та статистичне оцінювання основних показників результатів діяльності даного сектора.

Нефінансові корпорації – це корпорації, основним видом діяльності яких є виробництво ринкових товарів та нефінансових послуг. Даний сектор складається із сукупності таких резидентських інституційних одиниць: усі резидентські НФК; філіали нерезидентських підприємств, які зайняті нефінансовою виробничою діяльністю на економічній території даної країни впродовж тривалого проміжку часу; усі резидентські некомерційні організації, які є ринковими виробниками товарів або нефінансових послуг.

Характеристиками результатів економічної діяльності нефінансових корпорацій є валовий випуск, валова додана вартість, валовий прибуток, валове

сальдо первинних доходів, валовий наявний доход, валове заощадження, чисте кредитування (+), чисте запозичення (-).

Впродовж 2007-2010 рр. валовий випуск НФК змінювався нерівномірно. Після зростання в 2007 р. та в 2008 р. на 31,9 % і на 30,6 % відповідно, у 2009 р. випуск зменшився на 8,1 %, а в 2010 р. – знов продемонстрував зростання (на 23,3 %). За 4 роки частка НФК у загальному валовому випуску України зменшилася на 2,6 в. п.

Сектор нефінансових корпорацій здійснює основний внесок у загальну додану вартість України. Впродовж усього періоду 2007-2010 рр. питома вага сектора в створенні доданої вартості складала більше 60 %, проте останніми роками вона зменшується (перш за все, на користь домогосподарств). Якщо в 2006 р. питома вага НФК у загальній валовій доданій вартості країни складала 65,6 %, то в 2010 р. – лише 62,1 %.

У СНР складають два рахунки, які відображають, як доходи, що утворилися в результаті виробництва або в результаті володіння активами, розподіляються між інституційними одиницями: рахунок утворення доходу й рахунок розподілу первинного доходу. Рахунок утворення доходу відображає первинні доходи інституційних одиниць, які безпосередньо беруть участь у виробництві. Аналіз розподілу між секторами балансуєвої статті рахунка – валового прибутку (змішаного доходу) довів, що впродовж останніх років найбільша питома вага належить нефінансовим корпораціям (більше 60,9 % у 2006 р. і 56,4 % у 2010 р.) і домогосподарствам.

Рахунок розподілу первинних доходів описує залишкову частину процесу первинного розподілу доходу. Він відображає для кожного сектора дані про прибуток, отримані та передані доходи від власності, а також оплату праці й податки на виробництво та імпорту за виключенням субсидій, отримані відповідно домашніми господарствами та державним управлінням. Балансуюча стаття рахунка – сальдо первинних доходів. Аналізований період характеризується збільшенням частки домогосподарств та скороченням сектора нефінансових корпорацій (з 15,4 % до 8,3 %) у валовому національному доході, який являє собою суму валового сальдо первинних доходів усіх секторів економіки.

Національний доход на рівні економіки або валове сальдо первинних доходів на рівні сектора трансформується (через одержання й сплату поточних трансфертів) у наявний доход (процес відображається в рахунку вторинного розподілу доходу). Наявний доход НФК за період 2007-2010 рр. суттєво скоротився, а його частка в наявному доході країни зменшилася на 6,1 в. п. і склала в 2010 р. 3,6 %. Значне скорочення демонструє й частка заощадження сектора у валовому заощадженні України (з 42,1 % у 2006 р. до 20,0 % у 2010 р.).

Протягом усього періоду, що аналізується, сектор нефінансових корпорацій є чистим позичальником. Кредиторами НФК виступають як інші сектори економіки, перш за все сектор домогосподарств, так і інші країни світу. На жаль, тенденції скорочення боргів сектора останніми роками не спостерігається.